

Житомирський торговельно-економічний

коледж

Київського НТЕУ

Кабінет захисту Вітчизни

Викладач Батеньков О.Л.

Розділ X ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Тема 10.2. Захист населення від надзвичайних ситуацій

2

Навчальні питання:

1. Оповіщення населення про надзвичайні ситуації.
2. Пост радіаційного і хімічного спостереження.
3. Класифікація засобів захисту людей.

1. Оповіщення населення про надзвичайні ситуації.

ОПОВІЩЕННЯ ЦЕ:

доведення сигналів і повідомлень органів цивільного захисту про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій до центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій і населення.

Оповіщення у мирний час про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій здійснюється за повідомленнями:

- у разі аварії на АЕС;
- у разі аварії на хімічно-небезпечному об'єкті;
- у разі можливого землетрусу;
- у разі повені;
- у разі урагану та інших природних небезпечних явищ.

Система ОПОВІЩЕННЯ

поділяється на:

загальнодержавну

регіональну

спеціальну

локальну

об'єктову

циркулярного
виклику

СИСТЕМИ ОПОВІЩЕННЯ Цивільного захисту

Загальнодержавна система централізованого оповіщення створена на випадок загрози або виникнення НС загальнодержавного рівня центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Регіональні системи централізованого оповіщення створюються на випадок загрози або виникнення НС регіонального рівня, а також у містах віднесених до відповідних категорії цивільного захисту місцевих органів виконавчої влади і населення.

Спеціальні системи централізованого оповіщення створюються на атомних електростанціях, уздовж аміакопроводів, магістральних і відвідних нафто- і газо- проводів, у разі виникнення загрози катастрофічного затоплення внаслідок руйнування гребель на водосховищах та інших річках за кошти їх власників

ЛОКАЛЬНІ СИСТЕМИ ОПОВІЩЕННЯ

Локальні системи оповіщення створюються на потенційно небезпечних об'єктах, зона ураження від яких, у разі виникнення на них НС досягає заселення територій або інших підприємств, установ та організацій.

Локальні системи повинні забезпечувати оповіщення:

Керівників та інших працівників **потенційно небезпечного об'єкта**

Оперативних чергових **аварійних служб**, відповідних територіальних органів ЦЗ, територіальних органів внутрішніх справ по прямих телефонах.

Керівників та інших працівників **підприємств**, установ, організацій і **населення**, що знаходиться в межах зони можливого ураження

ОБ'ЄКТОВІ СИСТЕМИ ОПОВІЩЕННЯ

Об'єктові системи оповіщення створюються на потенційно небезпечних підприємствах, на яких зона ураження не виходить за їх територію.

Об'єктові системи повинні забезпечувати оповіщення:

Керівників та інших працівників підприємства

Оперативних чергових аварійних служб, відповідних територіальних органів ЦЗта НС, територіальних органів МВС по прямих телефонах

СИСТЕМИ ОПОВІЩЕННЯ забезпечують інформування:

Чергових служб міністерств та інших центральних органів виконавчої влади по службових телефонах

Чергових служб місцевих органів виконавчої влади

Чергових аварійно-рятувальних служб

Сил цивільного захисту

Населення, яке знаходиться в зоні можливого ураження

СПОСОБИ ДОВЕДЕННЯ СИГНАЛІВ:

**Телебачення.
Радіодинаміки.
Радіоприймачі.**

**Електросирени.
Гудки підприємств.
Гудки транспортних
засобів.**

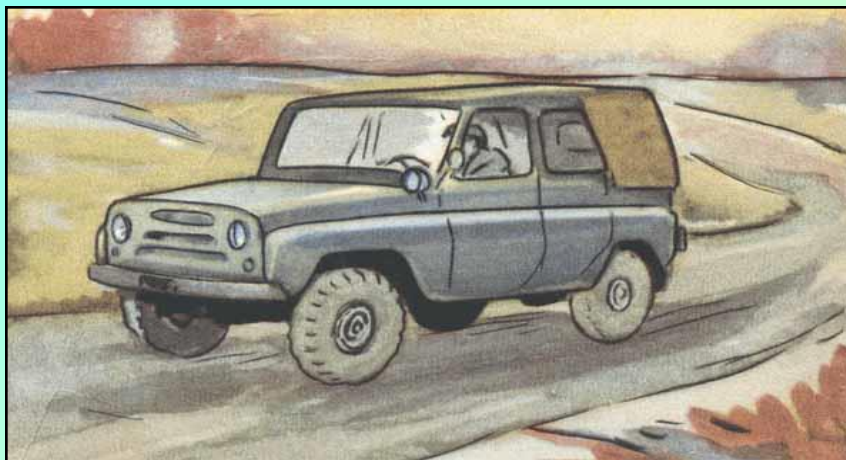

**Гучномовці.
Телефони.
Посильні.**

Сигнали оповіщення , інформація про дії в умовах надзвичайної ситуації доводяться до працівників підприємств, установ і населення всіма наявними засобами зв'язку, мовлення і оповіщення.

ДОВЕДЕННЯ СИГНАЛІВ ОПОВІЩЕННЯ в сільській місцевості

на відкритому просторі дзвін колоколу
чути за **60 і більше**¹ кілометрів

ЗАВІВАННЯ СИРЕН ОЗНАЧАЄ СИГНАЛ

«УВАГА ВСІМ!»

ПОЧУВШИ ЗВУКИ ЕЛЕКТРОСИРЕН, ВИРОБНИЧИХ ГУДКІВ, ІНШИХ СИГНАЛЬНИХ ЗАСОБІВ, КОЖНИЙ ГРОМАДЯНИН ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ:

- 1. Відразу увімкнути радіоприймач, телевізор.**
- 2. Уважно прослухати звернення до населення, яке пролунає після відключення сирен, гудків, тощо.**
- 3. Продумати і виконати всі рекомендації, що пропонуються.**
- 4. Знайти можливість сповістити про отриману інформацію сусідів та знайомих.**
- 5. Допомогти хворим та людям похилого віку.**
- 6. Відключити електромережу, газові прилади, закрити вікна.**

2. Пост радіаційного і хімічного спостереження.

Для спостереження за радіаційним і хімічним станом на кожному об'єкті створюються пости радіаційного і хімічного спостереження (РХС). Вони є основними джерелами інформації про обстановку для начальників цивільного захисту об'єктів та відповідальних осіб. Завдання поста РХС ставить відповідальна особа з ЦЗ об'єкта, а начальник поста організовує його виконання: доводить завдання до відома підлеглих, визначає порядок обладнання поста, перевіряє справність приладів, організовує зв'язок із пунктом управління об'єкта, встановлює порядок спостереження і керує діями спостерігачів.

Пост складається з трьох чоловік. Це — начальник поста, розвідник-дозиметрист і розвідник-хімік.

**Пост складається з трьох чоловік. Це —
начальник поста, розвідник-дозиметрист і
розвідник-хімік.**

Основні завдання поста:

- визначення місця та інших параметрів ядерного вибуху;
- виявлення радіоактивного, хімічного і бактеріологічного зараження ;
- фіксація часу початку і закінчення випадання радіоактивних речовин і напрямку руху радіоактивної хмари чи хмари зі СДОР;
- подача сигналів оповіщення ;
- визначення типу ОР, СДОР ;
- уточнення концентрації ОР, СДОР, рівня радіації ;
- метеорологічні спостереження .

На посту мають бути:

- фільтрувальні протигази, засоби медичного захисту (ІПП-8, АІ-2),
- засоби захисту шкіри, (ЗЗК, Л-1)
- прилади радіаційної та хімічної розвідки і дозиметричного контролю опромінення, (ДП-5, ВПХР)
- журнал спостережень, компас, годинник, схема орієнтирів, таблиця

Дозиметр польовий (ДП-5)

вимірювач величини дози, призначений для вимірювання рівня гамма-випромінювання і радіоактивного забруднення об'єктів

Військовий прилад хімічної розвідки (ВПХР)

призначений для виявлення й визначення ступеня зараження отруйними й сильнодіючими отруйними речовинами повітря, місцевості, техніки й т.д.

залежно від того, який був узятий індикатор та як він змінив колір, визначають тип отруйних речовин та його приблизну концентрацію у повітрі.

3.Класифікація засобів захисту людей

Засоби захисту мають забезпечити укриття населення в захисних спорудах, його евакуацію, медичний, радіаційний і хімічний захист, а також захист від впливу біологічних засобів ураження.

ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОРГАНІВ ДИХАННЯ

Промисловий фільтруючий ПНМ-1
Громадянський фільтруючий Т3-Т7
Промисловий колюючий МП-4М

САМОСПАСАТЕЛІ

Самоспасатель фільтруючий «Фенікс»
Самоспасатель ізолюючий СТИ-20
Респиратор Y2-K

РЕСПІРАТОРИ

ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ШКИРИ

Об'ємно-захисний комплект ОЗК
Легкий захисний костюм P-1
Костюм ізолюючий КІК-5

МЕДИЧНІ ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Сума санітарна
Пакет перев'язочний індивідуальний
Індивідуальний протимінеральний пакет ИПМ-11

Найпростіші засоби захисту органів дихання

Пункт видачі СИЗ
Відповідальний

Коли нет ви противогаз, не респіратор, т.е. засоби захисти, коштуваних промисловості, можна воспользоваться простейшими — вафельно-марлевой повязкой и прорезиненной тканевой маской. Эти средства надежно защищают органы дыхания человека от радиоактивной пыли, вредных аэрозолей и бактериальных средств. Следует помнить, что от отравляющих веществ и многих АХОВ они не защищают. Для защиты глаз следует дополнительно использовать противорадиационные очки.

ЗАСОБИ ЗАХИСТУ

Захисні споруди

Призначені для захисту людей від наслідків аварій (катастроф) і стихійних лих, а також від уражальної дії зброї масового знищення і звичайних засобів ураження та впливу другорядних чинників ядерного вибуху.

Засоби індивідуального захисту

Призначені для захисту органів дихання та шкіри.

ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

↓
ОРГАНІВ ДИХАННЯ

ГП-5

↓
ШКІРИ

ЗЗК

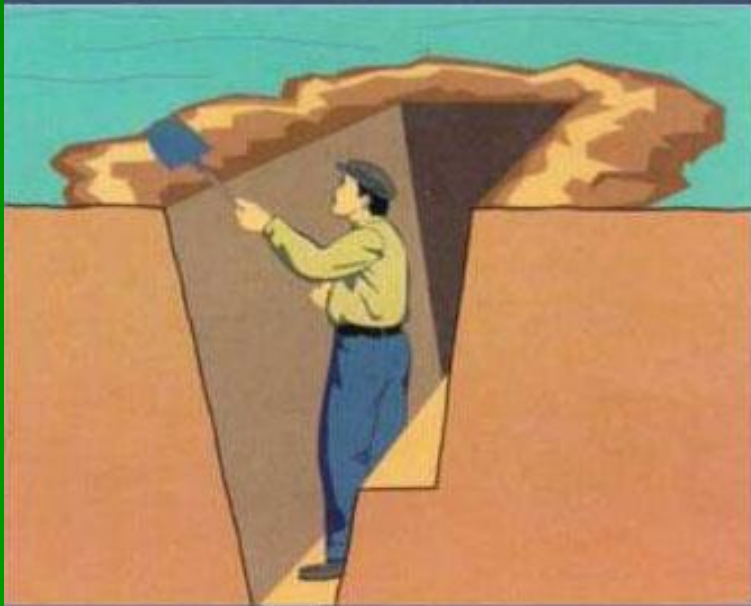
Захисні споруди

Укриття найпростішого типу -

ЩИЛИНИ

**Щілини будують
- відкритими і перекритими**

Відкрита щилина

Перекрита щилина

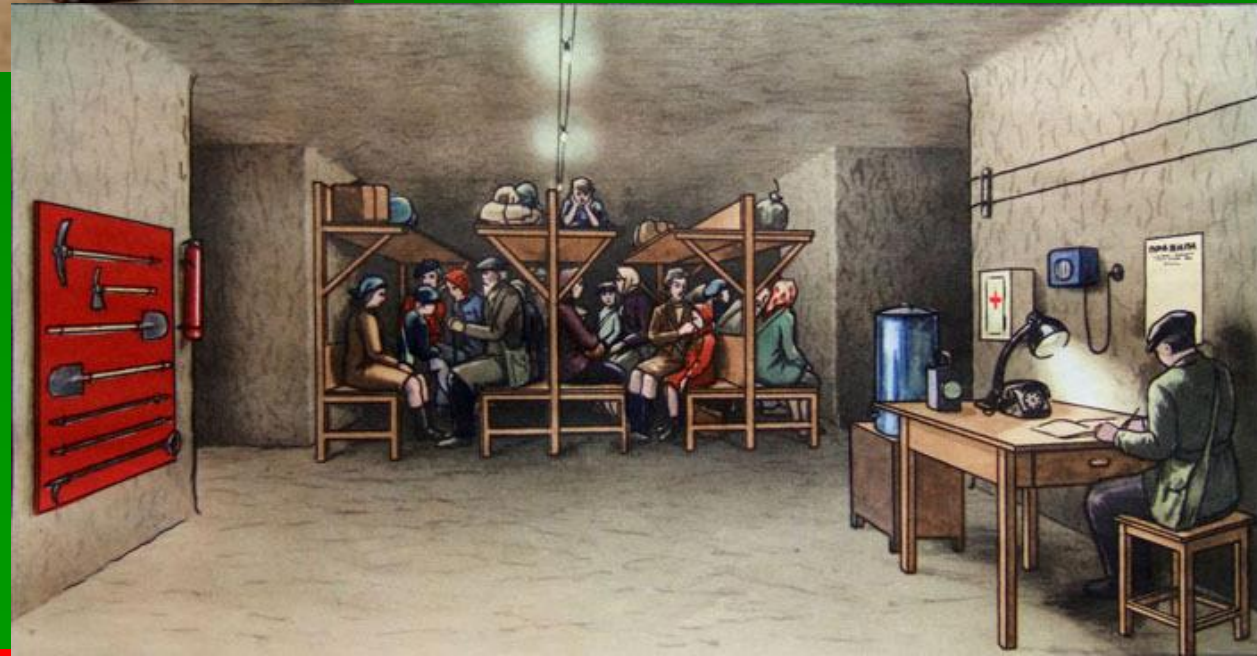

Сховища

Сховище є найбільш надійним захистом від усіх уражальних чинників. Сховища бувають вбудованими (у підвалах будинків) і відокремленими (поза будинками), їх споруджують заздалегідь, у мирний час.

Воно обладнане комплексом інженерних споруд, що забезпечують необхідні умови життєдіяльності

Сховища

Сховища цивільного захисту

- це споруди, які забезпечують комплексний захист укритих людей від дії факторів ураження надзвичайних ситуацій. Сховища, які знаходяться в зонах можливого виникнення масових пожеж і в зонах ураження СДОР, забезпечують також захист укритих людей від високих температур, отруєння продуктами горіння і ураження СДОР.

Сховища цивільного захисту

ЗНА

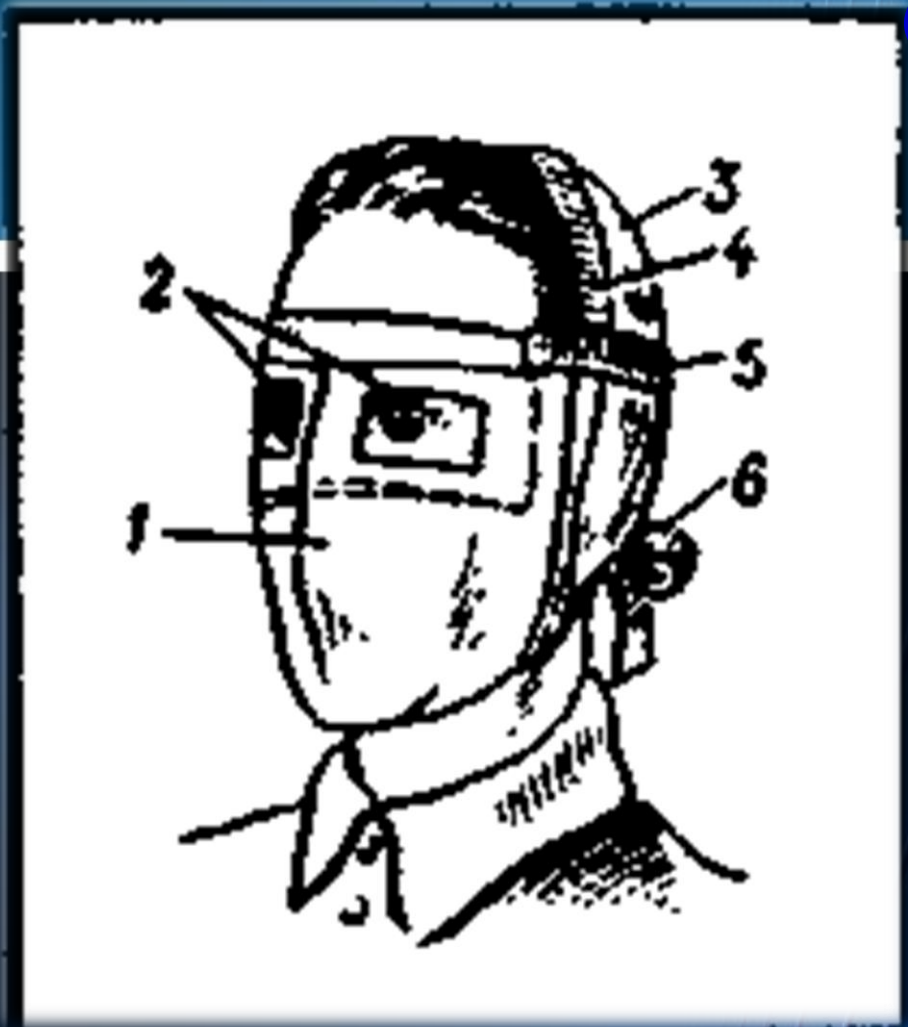
Засоби індивідуального захисту

Засоби захисту органів дихання

Найпростіші засоби захисту органів дихання - протипилова тканинна маска і ватно-марлева пов'язка. Вони захищають органи дихання від радіоактивного пилу і деяких видів бактеріологічних засобів, а для захисту від отруйних речовин непридатні.

Маска

**Противилова
тканинна маска
складається з
двох частин —
корпусу і
кріплення.**

**Мал. 292. Противилова тканинна маска
ПТМ-1:**

**1 — корпус маски; 2 — оглядові отвори;
3 — кріплення; 4 — гумова тасьма; 5 —
поперечна гумова смужка; 6 — зав'язки**

Корпус маски шиють з 4 - 5 шарів тканини.

Зовнішні шари роблять з тканини без ворсу, а внутрішні - для кращої фільтрації — з ворсом.

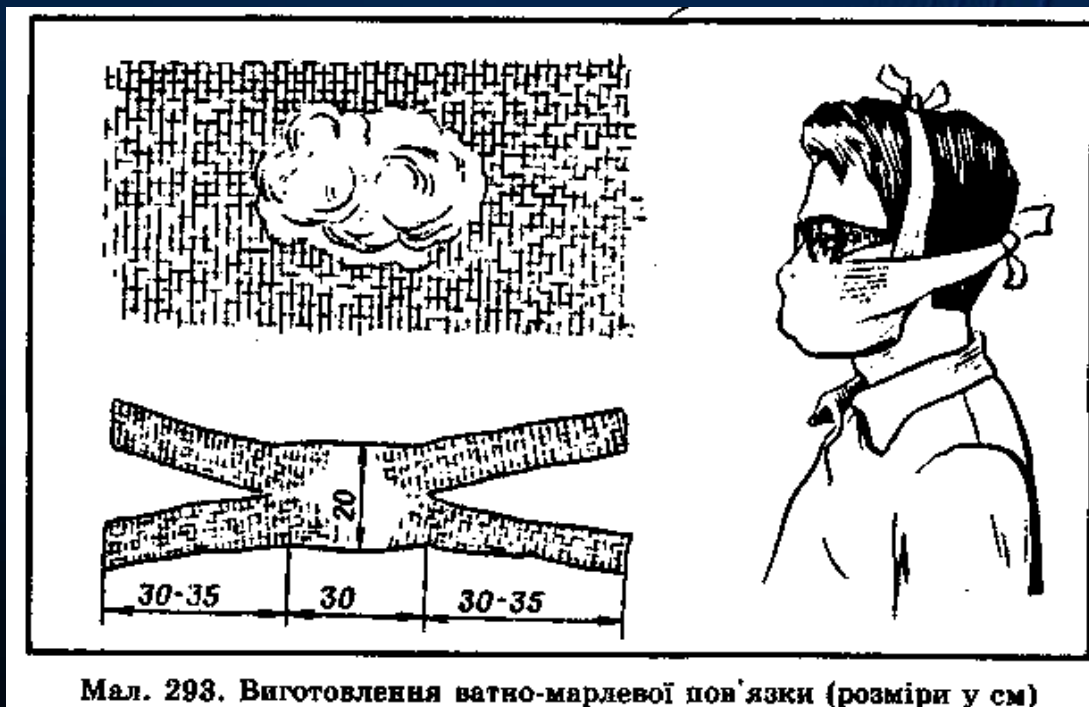
Кріпленням служать смужки тканини, пришиті збоку корпусу.

Ватно-марлева пов'язка виготовляється із шматка марлі розміром 100х50 см.

Пов'язка повинна добре закривати ніс і рот, тому верхній її край має бути на рівні очей, а нижній-заходити за підборіддя.

Нижні кінці зав'язують на тім'ї, верхні - на потилиці.

Для захисту очей необхідно надіти спеціальні окуляри, які щільно прилягають до обличчя.

Респіратори застосовують для захисту органів дихання від радіоактивного і ґрунтового пилу.

Найбільш поширені респіратори Р-2 і ШБ-1 («Пелюсток»).

Респіратор Р-2

Респіратор Р-2 складається із фільтрувальної напівмаски з наголовником.

Зберігаються респіратори у запаяному поліетиленовому пакеті.

Респіратор ШБ-1 («Пелюсток») призначений для індивідуального захисту органів дихання людини від різних видів пилу і аерозолів, присутніх в повітрі (в т.ч. від радіактивного)

Респіратор ШБ-1

Це респіратор одноразового користування, безрозмірний; фільтрувальним елементом у ньому є тканина

Респіратор ШБ-1 («Пелюсток») широко застосовувався під час ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і надійно захищав від радіоактивного зараження.

Респіратор ШБ-1

Фільтрувальний протигаз призначений для захисту органів дихання, очей, шкіри обличчя від впливу отруйних, радіоактивних речовин, бактеріальних (біологічних) засобів і деяких СДОР, а також від різних шкідливих домішок, що є у повітрі.

ГП-5**ГП-7**

Для захисту дорослого населення, у тому числі й особового складу невоєнізованих формувань, переважно використовується цивільний протигаз ЦП-7

Ізолюючий протигаз ІП-4 призначений для забезпечення надійної ізоляції органів дихання, обличчя і очей від зовнішнього середовища за будь-якої концентрації шкідливих домішок у повітрі під час виконання робіт в умовах нестачі або відсутності кисню, а також за наявності шкідливих домішок, які не затримуються фільтруючими протигазами.

Засоби захисту шкіри

Легкий захисний костюм Л-1

**Захисний костюм Л-1
складається із:**

Куртки

Капюшона

Штанів

Всі ці три частини виготовлені окремо

Захисний костюм Л-1

Захисний костюм Л-1

**Захисний
фільтрувальний
одяг ЗФО-58**

Загальноновійський захисний комплект (ЗЗК)

**Загальноновійський захисний
комплект (ЗЗК) складається із:**

**Захисного
плаща з
капюшоном**

**Захисних
панчох**

Рукавиць

Загальновійськової захисний комплект

Захисний
плащ

Рукавиці

Захисні
панчохи

